

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Circular / Acad Sec./ UG-PG /CBCS Curri./Colleges/ 2022.

It is hereby inform to all concerned that, on the recommendation of Dean of Faculty of Humanities; **the Academic Council at it's Meeting held on 30th August, 2022 has accepted the following revised Curriculum with amendment Rules & Regulation** under Choice Based Credit and Grading System under the Faculty of Humanities.

Sr. No.	Course/Curriculum Name	Semesters
01.	B.A./B.Com./B.Sc./BSW/ BFA First , Second & Third Year Com., Opt., & Addi (SL) [English] Progressively.	Ist to VIth
✓ 02.	B.A. First Year Pali & Buddisum.	Ist & IInd
02.	B.A. First Year Economics (Honors) for Model College.	Ist & IInd
03.	B.Com. First Year Hindi (Genral Hindi) Question Paper Pattern.	Ist & IInd
04.	B. A. Second Year [Geography] Progressively.	IIIrd & IVth
05.	M.A. First & Second Year [Economics] Progressively	Ist to IVth

This is effective from the Academic Year 2022-23 and Onwards progressively as appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Aurangabad-431 004.
Ref. No. SU/Colleges & Uni.Curri/
2022/8676

Date: 30.08.2022.

}}
}}
}}
}}

**Deputy Registrar,
Academic.**

Copy forwarded with compliments to:-

- 1] **The Head, Economics Department,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 2] **The Principal, all affiliated colleges,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 3] **The Principal, Model College,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 4] **The Director, University Network & Information Centre, UNIC,**
with a request to upload this Circular on University Website.

Copy to :-

- 1] **The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
- 2] **The Sec. Officer, [B.A., B.Com, B.Sc. & M.A. Unit] Exam. Branch,**
- 3] The Section Officer, [Eligibility Unit],
- 4] The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,
- 5] The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,
- 6] The In-charge, [E-Suvidha Kendra],
- 7] The Public Relation Officer,
- 8] The Record Keeper,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.

==**==

DrK*300822/-

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Curriculum of

B. A. [Pali & Buddhism]

Semester-I & II

**‘under the Choice Based Credit & Grading System
Pattern’**

**Implemented at College
Level**

[Effective from the Academic Year 2022-23 & Onwards]

**REVISED SYLLABUS FROM 2022-2023 CBSC PATTERN PALI AND
BUDDHISM**

(UNDER THE FACULTY OF HUMANITIES)

**B.A., B.SC. B.COM FIRST YEAR S.L. PALI AND BUDDHISM AND B.A.
FIRST YEAR OPTIONAL PALI & BUDDHISM**

- 1. YEAR OF IMPLEMENTATION WILL BE IMPLEMENTED FROM
2023-2024 (CBCS)**
- 2. PATTERN – THE PATTERN OF EXAMINATION WILL BE
SEMESTER SYSTEM.**
- 3. THE STRUCTURE : IMPLEMENTATION OF THE STRUCTURE AS
PRESCRIBED BY UNIVERSITY.**
- 4. NATURE OF QUESTION PATPER – AS PER EXTABLISHED
PATTERN.**
- 5. SCHEME OF TEACHING AND EXAMINATION**

**REVISED SYLLABUS IS DESIGNED FOR THE STUDENTS WHO
WANT TO LEARN PALI & BUDDHISM AND STUDY OF ANALYSE THE
LITERATURE & LANGUAGE B.A. IST & IIND SEMESTER**

SR. NO.	SEMESTER		COURSE CODE	PAPER CODE	PAPER NAME	LECTURES	CREDITS	EXAM SCHEME MARKS
1.	FIRST	ऐच्छिक	CCIA-1	PAL-BA01	दीर्घनिकाय पालि व पालि व्याकरण (निबडक)	60	03	50
2.	FIRST	ऐच्छिक	CCIA-2	PAL B.A. - 2	मज्झिमनिकाय व पालि व्याकरण	60	03	50
3.	SECOND	ऐच्छिक	CCIB-3	PAL B.A. 03	संघपाठ	60	03	50
4.	SECOND	ऐच्छिक	CCIB-4	PAL B. A. 04	पालि भासा पाठ	60	03	50

सत्रान्त परीक्षा – 40 MARKS

अन्तर्गत मूल्यमापन – 10 MARKS

**B.A., BSC., B.COM. – SECOND LANGUAGE PALI AND BUDDHISM – IST AND IIND
SEMESTER**

SR. NO.	SEMESTER		COURSE CODE	PAPER CODE	PAPER NAME	LECTURES	CREDITS	EXAM HEME MARKS
1.	प्रथम	भारतीय भाषा	AECCI-1	PAL- S.L. 01	धम्मपाठ	60	03	50
2.	द्वितीय	भारतीय भाषा	AECCI-2	PAL S.L. 02	बुद्धवचन पाठ	60	03	50

सत्रान्त परीक्षा – 40 MARKS

अन्तर्गत मुल्यमापन – 10 MARKS

पाली भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

- 1) शिक्षण क्षेत्रात विद्यार्थी हा केंद्रबिंदू मानून त्याला नैतिकतेचे शिक्षण व पालि भाषेचे ज्ञान व्हावे.
- 2) बुद्धकालीन कथा, उपदेश, सामाजिक, धार्मिक परिस्थिती व बौद्ध तत्वज्ञानाची ओळख व्हावी.
- 3) विद्यार्थ्यांमध्ये नीतीमुल्यांचे व वैज्ञानिक जाणिवांचे संस्करण करणे.
- 4) राष्ट्रीय एकात्मता व बंधूभाव बुद्ध तत्वज्ञानातून वाढीस लागण्यास मदत करणे.
- 5) पालि भाषेतील वाक्य रचना / उच्चार/ लेखन शब्द संग्रह संवाद यांचा परिचय.
- 6) पालि वाङ्मयाचा जीवनात काय उपयोग आहे हे समाजावून सांगणे.
- 7) पायाभूत व्याकरणाची माहिती सांगणे.
- 8) बी.ए. प्रथम वर्ष ई पालि भाषेची ओळख व्हावी. प्राथमिक व्याकरणाची रचना अभ्यास कमात केली आहे.
- 9) पालि गद्य-पद्याचा आषय विषय समजावून देणे.
- 10) भाषांतराचे आकलन, पालि भाषेची गोडी लागावी या संबंधी माहिती देणे.

B.A., B.SC. FIRST & B.COM. I YEAR

SEMESTER – I – PAPER – I (SECOND LANGUAGE)

PROSE, POETRY, GRAMMER AND PALI LANGUAGE

A) PROSE (गद्य) – धम्मपाठ

30 MARKS

- i. पटिज्जा
- ii. भारतस्स संविधान उद्देशिका
- iii. अत्तदिपो भव (खरा आबाधो) महापरिनिब्बान सुत्त पं. 58)
- iv. महामङ्गल सुत्तं (सुत्तनिपात)
- v. सीलविमंसन जातक (जातक)
- vi. सन्नम्हाक सुत्तं – (इतिवुत्तक)
- vii. बुद्धवग्गो – (धम्मपद)
- viii. सम्मोदमान जातक – जातक खंड – 1 - भ. आनंद कौसाल्यायन हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग
- ix. माल्लिका सुत्त – संयुक्त निकाय – 16 – भाग 1, पृ. क्र. 85
- x. अम्बपालि गणिकाय भोजनं (महापरिनिब्बान सुत्त)

B) पालि व्याकरण

20 MARKS

- स्वर, व्यंजन, नियम व परिवर्तन, वर्ण, विचार

संदर्भ ग्रंथ :

1. धम्मपद (मराठी) अनुवादक – डॉ. भ. ग. बापट, धम्म बुक्त प्रकाशन, पुणे.
2. सुत्तनिपात – अनु. प्रा. डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक – भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
3. इतिवृत्तक – संपादक व अनु. डॉ. सुभाष आठवले, सन्मती प्राच्य संशोधन संस्था, सदर, नागपूर
4. जातक (कथा), डॉ. भदन्त आनंद कौसल्यायन
5. महापरिनिब्बान सुत्त, डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक – भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
6. संयुत्तनिकाय पालि – पधान संसोधको – भिक्खु जगदीस कस्सप्पो विहार राजकियेन पालि पकासन मंडळेन प्रकासिता 58
7. संयुक्त निकाय (मराठी) – एम. एस. मोरे
8. पालि व्याकरण – डॉ. शेषराव मेश्राम – प्रकाशक – मेचा – समता नगर, औरंगाबाद

PAPER – I (SEMESTER – I)

PALI OPTIONAL

PAPER – दीघनिकाय पालि (निवडक) पाली व्याकरण

- 1) सिङ्गल सुत्त
- 2) महापरिनिब्बान सुत्त – (निवडक खालील प्रमाणे)
सत्त अपरिहानिया धम्मा – 1 ते 6
- 3) सील निसंसा
- 4) अम्बपालिगणिकाय भोजनं
- 5) आनन्दस्स याचना
- 6) वेसालिया पच्छिमदस्सनं
- 7) तथागतस्स पच्छिम वाचा

ब) व्याकरण

1. विभक्ती
2. सन्धी

संदर्भग्रंथ

1. दीघनिकाय पालि- स्वामी द्वारिकादास शास्त्री
2. महापरिनिबान सुत्त पालि व मराठी – डॉ. भिक्खू एम. सत्यपाल
3. दीघनिकाय (मराठी) – चि. वै. राजवाडे
4. पालि व्याकरण- डॉ. शेषराव मेश्राम
प्रकाशक- मंदाकिनी मेश्राम – मेत्ता समता नगर, औरंगाबाद.
5. विशुद्धि मार्ग – अनुवादक- डॉ. सध्दारक्खित.

B.A (FIRST YEAR) OPTIONAL

II- मज्झिम निकाय पालि व पालि व्याकरण

- 1) अङ्गुलिमालं सुत्त
- 2) रट्ठपाल सुत्त

पालि व्याकरण

1) काळ –

- i. वत्तमान काल (PRESENT TENSE)
- ii. अतित काल (PAST TENSE)
- iii. अनागत काल (FUTURE TENSE)

2) विभक्ती

संदर्भ ग्रंथ

- i. मज्झिम निकाय पालि- भाग -2, (मज्झिम पण्णासक) पधान संसोधको- भिक्खु जगदीस कस्सपो, बिहारराजकीयेन पालि पकासन मण्डलेन पकासिता- 1958.
- ii. पालि व्याकरण- डॉ. शेषराव मेश्राम, प्रकाशिका- प्रा. वैशाली शे. मेश्राम मेता, समता नगर, औरंगाबाद
- iii. मज्झिम निकाय- (मराठी)- एम.एस. मोरे, प्रकाशक -
- iv. मज्झिम निकाय- अनुवादक- डॉ. विमल किरती, प्रकाशक- प्रगतिवादी प्रकाशन, 29 ग्रीनफिल्ड ले आऊट, भामटी- नागपूर
- v. भगवान बुद्ध आणि त्यांचा धम्म- लेखक- डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर अनुवादक- घनश्याम तळवटकर प्राचार्य- म.भि. चिटणीस धम्म शासन विश्व विद्यापीठ.
- vi. पालि महाव्याकरण- भिक्षु जगदीश काश्यप मोतीलाल बनारसीदास- वाराणसी.
- vii. पाली व्याकरण- डॉ. विमल किर्ती प्रगतीवादी प्रकाशन, नागपूर.

B.A. B.Sc. B.Com First Year

SEMESTER –II (SECOND LANGUAGE)

A) POETRY- बुध्दवचनपाठ

- i. तिसरण पंचशील – बौध्द संस्कार
- ii. तिरत्न वंदना- बुध्द वंदना, धम्म वंदना, संघ वंदना
- iii. सिवीराज चारियं (चरियापिटक)
- iv. महाप्रजापती गोतमो थेरी- थेरीगाथा
- v. रोहिणी थेरी- थेरीगाथा
- vi. यमकवग्गो- धम्मपद
- vii. दस उपासक गुणा (मिलिन्द पन्ह)
- viii. नदीकस्सप त्थेर – थेरगाथा
- ix. कालुदायी त्थेर – थेरगाथा
- x. कसिभारद्वाज सुत्त (निवडक) सुत्तनिपात

B)

- I. पालि भाषा अध्ययनाचे महत्व (पालि साहित्य का इतिहास)
- II. पाठ्य क्रमातील ग्रंथ परिचय-

संदर्भ ग्रंथ :

1. खुदकनिकाये – थेरगाथा – थेरीगाथा पालि, पधान संसोधको – भिक्खु जगदीस कस्सम्पो, बिहारराजकीयेन पालि पकासन मण्डलेन, पकासिता.
2. चरिया पिटक – डॉ. अशोक गायकवाड – कौशल्य प्रकाशन, औरंगाबाद.
3. बौद्ध संस्कार – भदन्तं धम्मसेवक महास्थविर, प्रकाशन – त्रिरत्न प्रकाशन, भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था, मुळावा.
4. धम्मपद – डॉ. भिक्खु धर्मरक्षित
5. सुत्तनिपात – पी. विह. बापट
6. पालि साहित्य का इतिहास – भरसिंह उपाध्याय
7. धम्मदीक्षा – प्रा. डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक – भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था, मुळावा.
8. मिलिंद पत्रो (पालि) – सम्पादको डॉ. विमलकिर्ती, राहूल प्रकाशन, विश्वास नगर, दिल्ली.
9. मिलिंद प्रश्न (मराठी) – भिक्षु सदानंद महास्थविर, प्रकाशक –
10. पाली साहित्याचा इतिहास – डॉ. ग. वा. तगारे, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ.
11. त्रिरत्न वंदना आणि संस्कार विधी – लेखक भ. अंगुलिमाल शक्यपुत्र महाथेरो, प्रकाशक, शक्यमुनी श्रावक संघ, जालना.
12. थेरीगाथा – डॉ. शेषराव मेश्राम, महाराष्ट्र राज्य मंडळ
13. थेरीगाथा – डॉ. अनोमा साखरे, अलोक प्रकाशन, नागपूर.

B.A. I Year (Optional)

Semester – II – Paper – III

संघपाठ

1. धम्मपद – 1 ते 5 वगो
2. चरिया पिटक (निवडक)
 - i) सङ्खचरियं
 - ii) कुरुधम्म चरियं
 - iii) सिविराज चरियं
 - iv) सीलव चरियं
 - v) सोणपंडित चरियं
3. ग्रंथ परिचय – i. धम्मपद ii. चरियापिटक
4. धम्मसंगिती – 1 ते 4

संदर्भ ग्रंथ :

1. धम्मपद पालि – मराठी – डॉ. भदन्त खेमधम्मो, प्रकाशक भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था, मुळावा, ता. उमरखेड, जि. यवतमाळ
2. खुद्दकनिकाय – चरिया पिटक – अनुवाद डॉ. अशोक गायकवाड, प्रकाशक – कौशल्य प्रकाशन, हडको, औरंगाबाद
3. पालि व्याकरण, डॉ. शेषराव मेश्राम, प्रकाशिका, मंदाकिनी मेश्राम, मेता, समता नगर, औरंगाबाद
4. धम्मपद गाथा व कथा, डॉ. सध्दारक्खिता, प्रकाशक, सम्यक धम्मदूत ट्रस्ट, अमरावती.
5. चरिया पिटक (पालि व हिन्दी), स्वामी द्वारिकादास शास्त्री -

Semester – II
Paper – IV – पालि भासा पाठ

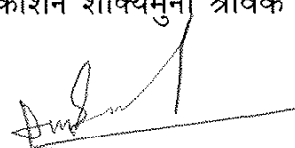
1. धम्मचक्कप्पवत्तनं (सुत्तं)

2. चार बौद्ध तिर्थ स्थान

- i) लुम्बीनी
- ii) बुद्धगया
- iii) सारनाथ
- iv) कुसीनारा

संदर्भ ग्रंथ :

- 1) विनयपिटक – भाग – 2, महावग्ग मराठी अनुवाद – मा. शं. मोरे, प्रकाशक – कौशल्य प्रकाशन, हडको, औरंगाबाद
- 2) महावग्ग पालि (महाखन्धकं), पधान संसोधको, भिक्खु जगदीस कस्सपो, बिहार राजकियेन पालि पकासेन मंडलेन, पकासिता, 1956.
- 3) पालि भासा गज्ज-पज्ज संङ्गहो – प्रा. सुशीला मुल – जाधव, डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक, भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था, मुळावा ता. उमरखेड, जि. यवतमाळ
- 4) चार बौद्ध तिर्थ स्थाने – भदन्त सदानंद महास्थविर सद्धम्मदित्य, प्रकाशक –
- 5) भ. बुद्ध आणि त्यांचा धम्म – डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर, अनु. घनश्याम तळवटकर, प्रकाशन – पी. ई. सो. मुंबई.
- 6) बुद्ध विश्व विजय – ले. भिक्षु निर्गुणानंद महाथेरो, प्रकाशन शाक्यमुनी श्रावक संघ, जालना

पालिभाषा अभ्यास मंडळ
पालि आणि बुद्धिद्गम विभाग,
विभाग प्रमुख,
मिलिंद कला महाविद्यालय
नागसेनवन, औरंगाबाद.
(डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा
विद्यापीठ, औरंगाबाद.)